

Väljaandja: Maaeluminister  
Akti liik: määrus  
Teksti liik: terviktekst  
Redaktsiooni jõustumise kp: 03.02.2023  
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv  
Avaldamismärge: RT I, 31.01.2023, 11

## Salmonellooside tõrje eeskiri

Vastu võetud 25.11.2021 nr 72  
RT I, 26.11.2021, 14  
jõustumine 01.12.2021

### Muudetud järgmiste aktidega

| Vastuvõtmine | Avaldamine          | Jõustumine |
|--------------|---------------------|------------|
| 27.01.2023   | RT I, 31.01.2023, 9 | 03.02.2023 |

Määrus kehtestatakse veterinaarseaduse § 62 lõigete 4 ja 5 alusel.

## 1. peatükk Üldsätted

### § 1. Reguleerimisala

Määruses sätestatakse tegutsemisjuhised põllumajandusloomade ja -lindude salmonellooside, samuti perekonda *Salmonella* kuuluvate inimese terviseohutuse seisukohalt oluliste serotüüpide leviku ennetamiseks ja tõrjeks ning taudikahtlastelt ja taudistunud loomadelt pärinevate saaduste käitlemiseks.

### § 2. Salmonelloositekitajad ja inimese terviseohutuse seisukohalt kõige olulisemad *Salmonella* serotüübid

(1) Salmonelloos on perekonda *Salmonella* kuuluva bakteri (edaspidi *Salmonella* spp.) põhjustatud kodu- ja metsloomade (edaspidi koos *loomad*), samuti lindude nakkushaigus.

(2) Loomade puhul on salmonelloositekitajad loomaliikide kaupa järgmised:

- 1) sigadel *Salmonella typhimurium*, *Salmonella choleraesuis*, *Salmonella derby*, *Salmonella infantis* ja *Salmonella enteritidis*;
- 2) veistel *Salmonella dublin*, *Salmonella typhimurium* ja *Salmonella newport*;
- 3) lammastel ja kitsedel *Salmonella abortusovis*, *Salmonella typhimurium*, *Salmonella montevideo* ja *Salmonella anatum*;
- 4) hobustel *Salmonella abortusequi*, *Salmonella typhimurium*, *Salmonella newport* ja *Salmonella anatum*.

(3) Lindude puhul on salmonelloositekitajad järgmised:

- 1) *Salmonella enterica* subsp. *arizonae*;
- 2) *Salmonella gallinarum*;
- 3) *Salmonella meleagridis*;
- 4) *Salmonella pullorum*;
- 5) *Salmonella typhimurium*;
- 6) *Salmonella enteritidis*;
- 7) *Salmonella hadar*;
- 8) *Salmonella virchow*.

(4) Inimese terviseohutuse seisukohalt kõige olulisemad *Salmonella* serotüübid (edaspidi *zoonoossed haigusetkitajad*) on:

- 1) *Salmonella enteritidis*;
- 2) *Salmonella typhimurium*, sealhulgas *Salmonella typhimurium*'i monofaasilised tüved, mille antigeenne valem on 1,4,[5],12:i:-;
- 3) *Salmonella hadar*;
- 4) *Salmonella infantis*;
- 5) *Salmonella virchow*.

## 2. peatükk Ennetamine

### § 3. *Salmonella* seire kontrollprogramm

(1) *Salmonella* seire kontrollprogramm (edaspidi *kontrollprogramm*) on Põllumajandus- ja Toiduameti poolt kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 2160/2003 *Salmonella* ja teiste konkreetsete toidupõhiste zoonootilise toimega mõjurite kontrolli kohta (ELT L 325, 12.12.2003, lk 1–15) ning teiste asjakohaste Euroopa Liidu õigusaktidega koostatud programm zoonoossete haigusetkitajate esinemise vähendamiseks ning põllumajandusloomadel ja -lindudel salmonelloosi ennetamiseks ja tõrjeks vajalike meetmete rakendamiseks.

(2) Kontrollprogrammi rakendab ja selle täitmist kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet.

(3) Kontrollprogrammi kantakse andmed Põllumajandus- ja Toiduameti võetavate proovide (edaspidi *ametlik proov*) ja käitleja või loomapidaja võetavate proovide (edaspidi *käitleja proov*) kohta. Käitleja või loomapidaja võtab proovi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) 2160/2003 II lisa kohaselt.

### § 4. Proovi võtmine ja märgistamine

- (1) Ametliku proovi võtmise ja laborisse saatmise korraldab Põllumajandus- ja Toiduamet.
- (2) Käitleja proovi võtab ja saadab laborisse käitleja või loomapidaja, kes proovi võttis.
- (3) Kontrollprogrammi käigus võetud proov märgistatakse viisil, mis võimaldab proovi identifitseerida. Proov võetakse Euroopa Liidu õigusaktis sätestatud nõuete kohaselt ja märgistatakse Põllumajandus- ja Toiduameti koostatud juhendi kohaselt.

#### § 5. Proovi analüüsimine

- (1) Kontrollprogrammi kohaselt võetud proovi analüüsitakse veterinaarseaduse § 91 või toiduseaduse § 52 kohaselt volitatud laboris.
- (2) Proovist *Salmonella* spp. kindlaks tegemise korral määratakse referentlaboris selle serotüüp.
- (3) Isolaati säilitatakse referentlaboris vajaduse korral fagotüübi ja ravimresistentsuse määramiseks viis aastat.

#### § 6. Proovidega seotud kulude katmine

(1) Ametliku proovi võtmise ja laborisse saatmise kulud kaetakse Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvest ning laboratoorsete uuringute kulud kaetakse Riigi Laboriuuringute ja Riskihindamise Keskuse eelarvest.

[RT I, 31.01.2023, 9 - jõust. 03.02.2023]

- (2) Käitleja proovi võtmise, laborisse saatmise ja laboratoorsete uuringute kulud katab käitleja või loomapidaja.
- (3) Serotüübi ja fagotüübi määramise ning säilitamise kulud kaetakse Riigi Laboriuuringute ja Riskihindamise Keskuse eelarvest.

[RT I, 31.01.2023, 9 - jõust. 03.02.2023]

#### § 7. Aretus- ja sugukarja lindude uurimine

(1) Haudemunade tootmise eesmärgil peetava liigi *Gallus gallus* aretus- ja sugukarja linde (edaspidi koos *sugukari*) uuritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2160/2003 ja komisjoni määruses (EL) nr 200/2010, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2160/2003 seoses Euroopa Liidu eesmärgiga vähendada *Salmonella* serotüüpide esinemissagedust liigi *Gallus gallus* täiskasvanud aretuskarjades (ELT L 61, 11.03.2010, lk 1–9), sätestatud nõuete kohaselt.

(2) Kalkunite sugukarja linde uuritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2160/2003 ning komisjoni määruses (EL) nr 1190/2012 Euroopa Liidu eesmärgi kohta *Salmonella enteritidis*-e ja *Salmonella typhimurium*-i vähendamiseks kalkunikarjades vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 2160/2003 (ELT L 340, 13.12.2012, lk 29–34) sätestatud nõuete kohaselt.

(3) Pulloroosi ning kanade ja kalkunite tüüfuse esinemise kindlakstegemiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollprogrammi kohaselt sugukarja lindudelt ametliku proovi.

(4) Ühes loomakasvatushoones või -rajatises haudemunade või tibude saamise eesmärgil peetava väiksema kui 250 linnuga sugukarja linnult võtab käitleja kolmel korral tootmistsükli jooksul kas kahe paari sokkidega sokiproovi või ühe paari sokkidega sokiproovi ja ühe tolmuproovi järgmiselt:

- 1) esimene kord nelja nädala jooksul pärast munemisperioodi algust;
- 2) teine kord munemisperioodi keskel linnu 42.–44. elunädalal;
- 3) kolmas kord kaks kuni kolm nädalat enne linnu tapmisele saatmist.

#### § 8. Toidumunade tootmise ja lihatootmise eesmärgil peetava linnukarja lindude uurimine

(1) Toidumunade tootmise eesmärgil peetava liigi *Gallus gallus* linnukarja linde uuritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2160/2003 ning komisjoni määruses (EL) nr 517/2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2160/2003 seoses Euroopa Liidu eesmärgiga vähendada teatavate *Salmonella* serotüüpide esinemissagedust liigi *Gallus gallus* munakanadel ning muudetakse määrust (EÜ) nr 2160/2003 ja komisjoni määrust (EL) nr 200/2010 (ELT L 138, 26.05.2011, lk 45–51), sätestatud nõuete kohaselt.

(2) Toidumunade tootmise eesmärgil peetava liigi *Gallus gallus* linnukarja linnult, kes on lõpetanud munemistsükli, võtab käitleja komisjoni määruse (EL) nr 517/2011 lisa kohaselt väljaheiteproovi kaks nädalat enne linnu tapmisele saatmist.

(3) Lihatootmise eesmärgil peetava liigi *Gallus gallus* broilerikarja linde uuritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2160/2003 ning komisjoni määruses (EL) nr 200/2012 sätestatud nõuete kohaselt.

(4) Lihatootmise eesmärgil peetava kalkunikarja linde uuritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2160/2003 ning komisjoni määruses (EL) nr 1190/2012 sätestatud nõuete kohaselt.

(5) Lihatootmise eesmärgil peetava linnukarja lindudelt, välja arvatud lõigetes 3 ja 4 nimetatud linnud, ning toidumunade tootmise eesmärgil peetava linnukarja lindudelt, välja arvatud lõigetes 1 ja 2 nimetatud linnud, võtavad ametlikud proovid ning proovide arvu ja võtmise sageduse määrab Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollprogrammis.

(6) Lõikeid 1–5 ei kohaldata loomakasvatushoones või -rajatises peetava väiksema kui 50 linnuga linnukarja suhtes, mille linde peetakse toidumunade tootmise ja lihatootmise eesmärgil.

#### § 9. Seakarja loomade uurimine

(1) *Salmonelloositekitaja* ja zoonoosse haigusetektaja esinemise kindlakstegemiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollprogrammi kohaselt seakarja loomadelt ametliku proovi.

(2) Alla aasta vanustelt sigadelt võtab Põllumajandus- ja Toiduamet väljaheite bakterioloogiliseks uurimiseks vanuse- või pidamisrühmade kaupa 5–10 looma kohta üks väljaheiteproov. Proovid ühendatakse laboris koondprooviks kümnekaupa.

#### § 10. Veise- ja muu loomakarja loomade uurimine

(1) *Salmonelloositekitaja* ja zoonoosse haigusetektaja esinemise kindlakstegemiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollprogrammi kohaselt veise- ja muu loomakarja loomalt ametliku proovi.

- (2) Väiksema kui 30 loomaga aretuskarja loomade uurimiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet proovi igalt täiskasvanud loomalt.

(3) Suurema kui 30 loomaga aretuskarja loomade uurimiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet vähemalt 30 täiskasvanud loomalt ametlikud proovid, mis ühendatakse laboris viiekaupa koondprooviks.

(4) Kuni kuue kuu vanustelt vasikatelt võtab Põllumajandus- ja Toiduamet ühe väljaheiteproovi 5–10 looma kohta.

(5) Proovi positiivse uurimistulemuse korral võtab Põllumajandus- ja Toiduamet individuaalse kordusproovi.

#### **§ 11. Loomsest saadusest proovi võtmine ja uurimine**

(1) Kodulinnu, veise-, sea- ja muu kodulooma rümbas *Salmonella* spp. esinemise kindlakstegemiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet tapamajas nimetatud loomsetest saadustest kontrollprogrammi kohaselt ametliku proovi.

(2) Lihas *Salmonella* spp. esinemise kindlakstegemiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet lihalõikusettevõttes liha lõikamisel saadud lihast kontrollprogrammi kohaselt ametliku proovi.

(3) Muus kui lõigetes 1 ja 2 nimetatud loomses saaduses *Salmonella* spp. esinemise kindlakstegemiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet proovi kontrollprogrammi kohaselt.

#### **§ 12. Sööda uurimine**

(1) Söödas *Salmonella* spp. esinemise kindlakstegemiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollprogrammi kohaselt söödast ametliku proovi ettevõttes, kus tegeletakse sööda tootmise, töötlemise, vahendamise, vedamise või ladustamisega müügi eesmärgil, ning loomakasvatushoones ja -rajatises, kus käideldakse sööta ja kasutatakse seda oma loomadele söötmiseks.

(2) Söödast võetakse ametlik proov söödaseaduse § 30 lõike 2 alusel kehtestatud nõuete kohaselt.

### **3. peatükk Tõrje**

#### **1. jagu**

##### **Tegutsemisjuhised salmonelloosi kahtluse korral**

#### **§ 13. Salmonelloosi kahtlus**

(1) Salmonelloosi kahtlaseks loetakse kari, mille vähemalt ühel loomal esinevad salmonelloosile omased kliinilised tunnused või kui selle karja loomalt leitakse salmonelloosile iseloomulik lahanguleid.

(2) Salmonelloosi kahtlaseks loetakse linnukari, mille linnult § 7 lõike 3 kohaselt võetud ametliku proovi uurimistulemus on salmonelloosi suhtes positiivne.

#### **§ 14. Teavitamine ja arvestuse pidamine**

(1) Salmonelloosi kahtlusest või diagnoosimisest karjas ning *Salmonella* spp. isoleerimisest teavitatakse Põllumajandus- ja Toiduameti veterinaarseaduses sätestatud korras.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet peab arvestust *Salmonella* spp. esinemise üle karjas, haudejaamas ja ettevõttes, kus tegeletakse loomsete saaduste või sööda käitlemisega.

#### **2. jagu Diagnoosimine**

#### **§ 15. Salmonelloosi diagnoosimiseks proovi võtmine laboratoorseks uurimiseks**

Salmonelloosi diagnoosimiseks võtab proovi ja saadab selle laborisse Põllumajandus- ja Toiduamet.

#### **§ 16. Veisel, seal, lambal ja hobusel salmonelloosi diagnoosimiseks proovi võtmine**

(1) Veisekarjas salmonelloosi diagnoosimiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet salmonelloosi kliiniliste tunnustega loomalt proovid §-s 10 sätestatud mahus ja nõuete kohaselt.

(2) Seakarjas salmonelloosi diagnoosimiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet salmonelloosi kliiniliste tunnustega loomalt proovid §-s 9 sätestatud mahus ja nõuete kohaselt.

(3) Salmonelloosile iseloomuliku lahanguleiu puhul salmonelloosi diagnoosimiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet surnud veiselt ja sealt 25 grammi raskuse koeproovi peen- ja jämesoolest, maksast, põrnast ning peen- ja umbsoole piirkonna kolmest kuni viiest lümfisõlmest.

(4) Lambal salmonelloosi diagnoosimiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet aborteerunud või mumifitseerunud loote ning 25 grammi raskuse koeproovi surnud looma emaka karunkulitest, lümfisõlmedest ja maksast.

(5) Hobusel salmonelloosi diagnoosimiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet 25 grammi raskuse koeproovi surnud looma maksast, neerust ning niude- ja käärsoole lümfisõlmedest.

(6) Elusal lambal või hobusel salmonelloosi diagnoosimiseks võtab Põllumajandus- ja Toiduamet neilt individuaalse väljaheiteproovi.

#### **§ 17. Diagnoosimine**

Salmonelloosi ametlik diagnoos pannakse veterinaarseaduse § 53 kohaselt.

#### **3. jagu Tõrjemeetmed**

#### **§ 18. Salmonelloosi diagnoosimise korral Põllumajandus- ja Toiduameti kehtestatavad kitsendused**

- (1) Salmonelloosi diagnoosimise korral kehtestab Põllumajandus- ja Toiduamet kitsendused järgmistele karjadele ja ettevõtetele:
- 1) sea-, veise- või muu loomakarja, kus on diagnoositud salmonelloos või kus kontrollprogrammi rakendamise käigus või muu uuringu tulemusel on ühes koondproovis või rohkem kui ühel loomal tehtud kindlaks salmonelloositekitaja või zoonoosse haiguseteki-  
taja esinemine;
  - 2) toidumunade tootmise või lihatootmise eesmärgil peetav linnukari (edaspidi koos *tootmiskari*), kus on diagnoositud salmonelloos või kus kontrollprogrammi rakendamise käigus või muu uuringu tulemusel on kindlaks tehtud *Salmonella enteritidis*-e või *Salmonella typhimurium*-i esinemine;
  - 3) lindude sugukari, kus on diagnoositud salmonelloos või kus kontrollprogrammi rakendamise käigus või muu uuringu tulemusel on kindlaks tehtud salmonelloositekitaja või zoonoosse haiguseteki-  
taja esinemine;
  - 4) haudejaam, kus kontrollprogrammi rakendamise käigus või muu uuringu tulemusel on kindlaks tehtud salmonelloositekitaja või zoonoosse haiguseteki-  
taja esinemine;
  - 5) sööda käitleja ettevõtte, kus on kindlaks tehtud *Salmonella* spp. esinemine;
  - 6) ettevõtte, kus asub sööt, milles on kindlaks tehtud *Salmonella* spp. esinemine.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet korraldab epidemioloogilise uurimise eesmärgiga selgitada välja võimalikud salmonelloosi nakkusallikad ja nakkuse leviku teed.

(3) Juhul kui looma- või linnukarjas tehakse kindlaks *Salmonella* spp. esinemine, mille määratud serotüüp ei kuulu §-s 2 sätestatud salmonelloositekitajate või zoonoossete haiguseteki-  
tajate hulka või mis kuulub zoonoossete haiguseteki-  
tajate hulka ja ettevõtteid ei ole loetletud § 18 lõike 1 punktides 1–3, rakendatakse karjas nakkusallike kõrvaldamiseks, nakkuse edasise leviku tõkestamiseks ja ristsaastumise vältimiseks §-s 25 sätestatud meetmeid.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet peab arvestust kindlaks tehtud salmonelloositekitajate kohta ja lõikes 1 nimetatud karjade (edaspidi *Salmonella*-positiivne kari), teadmata tervisliku staatusega karjade ning Põllumajandus- ja Toiduameti korraldusel tapetud loomade ja lindude kohta.

#### § 19. *Salmonella*-positiivses sea- ja veisekarjas kohaldatavad kitsendused

- (1) Põllumajandus- ja Toiduamet kohaldab *Salmonella*-positiivses sea- ja veisekarjas järgmisi kitsendusi:
- 1) viivitamata korraldatakse kliiniliselt haige, salmonelloositekitajaga või zoonoosse haiguseteki-  
tajaga nakatunud looma eraldamine teistest loomadest ning loomadele tehtud uuringute ja karjas rakendatud meetmete kohta arvestuse pidamine;
  - 2) looma karjast väljaviimine keelatakse muul eesmärgil kui tapmisele saatmiseks kooskõlas toiduhügieeni käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktidega;
  - 3) karjas tehakse epidemioloogiline uurimine ning vajaduse korral võetakse ametlikke proove;
  - 4) selles loomakasvatushoones või -rajatise osas, kus on salmonelloositekitajaga või zoonoosse haiguseteki-  
tajaga nakatunud loom, keelatakse kõrvalise isiku viibimine;
  - 5) selles loomakasvatushoones või -rajatise osas, kus on nakatunud loom, kasutatakse loomade talitamisel kaitseriietust ning sealt lahkudes puhastatakse ja desinfitseeritakse jalanõud;
  - 6) pärast nakatunud looma tapmisele saatmist pestakse ja desinfitseeritakse järelevalveametniku juhiste kohaselt loomakasvatushoone või -rajatise osa, kus looma peeti;
  - 7) nakatunud loomalt pärineva toorpiima kasutamine toiduks ja söödaks keelatakse;
  - 8) veiste ja sigade sõnnik ning kasutatud allapanu käideldakse järelevalveametniku juhiste kohaselt viisil, mis välistab *Salmonella* spp. leviku.

(2) Lõike 1 punktis 2 nimetatud looma tapmisele saatmise korral kohaldab Põllumajandus- ja Toiduamet järgmisi kitsendusi:

- 1) loom saadetakse tapmisele järelevalveametniku teadmisel;
- 2) salmonelloosile iseloomulike haigustunnusteta, kuid positiivse väljaheiteproovi andnud looma tapmisele saatmise korral teavitab karja teenindav järelevalveametnik tapamaja järelevalveametnikku looma saabumisest vähemalt 24 tundi ette;
- 3) kliiniliselt haiget looma tapmisele ei saadeta.

(3) Lõike 1 punktis 7 nimetatud toorpiima võib toiduks ja söödaks kasutada, kui seda toorpiima töödeldakse kooskõlas toiduhügieeni käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktidega viisil, mis tagab *Salmonella* spp. hävimise. Karja teenindav järelevalveametnik teavitab vajadusest toorpiima töödelda selle edasist käitlejat.

(4) Loomalt, kellel esinevad kliinilise salmonelloosi tunnused, võetakse individuaalne väljaheiteproov.

(5) Tapamajas sea lümfisõlmedest kontrollprogrammi kohaselt võetud proovis *Salmonella* spp. kindlaks tegemisel selgitab Põllumajandus- ja Toiduamet välja tapetud sea päritolukarja epidemioloogilise olukorra ning võtab nakkusallike väljaselgitamiseks vajaduse korral sea päritolukarja loomadelt väljaheiteproovid arvestusega üks proov 5–10 looma kohta.

(6) Eraldatud kliiniliselt haiget ja salmonelloositekitajaga või zoonoosse haiguseteki-  
tajaga nakatunud siga või veist võib ravida. Ravitud loomalt võtab Põllumajandus- ja Toiduamet väljaheiteproovi salmonelloositekitaja või zoonoosse haiguseteki-  
taja tuvastamiseks kaks korda ühekuulise vahega, kuni saadakse kaks korda järjest negatiivne tulemus.

(7) Loomapidaja rakendab lõikes 1 nimetatud *Salmonella*-positiivses sea- ja veisekarjas järgmisi abinõusid:

- 1) korraldab pärast nakatunud looma tapmisele saatmist loomakasvatushoone või -rajatise pesemise ja desinfektsiooni;
- 2) korraldab deratisatsiooni ja uluklindude tõrje ning võtab kasutusele meetmed, et välistada koera, kassi ja uluklinnu pääs loomapidamisruumi;

3) peab arvestust *Salmonella* spp. uuringute, nakatunud looma liikumise ja tapmisele saatmise, ruumide ja inventari puhastamise ja desinfitseerimise, saastunud sõnniku käitlemise ning looma tapmisele saatmiseks kasutatud veovahendi puhastamise ja desinfitseerimise kohta.

#### § 20. *Salmonella*-positiivse sea- ja veisekarja looma tapmine ja edasine käitlemine tapamajas

(1) Kui *Salmonella*-positiivse sea- või veisekarja looma väljaheiteproovi tulemus on positiivne, täidab käitleja looma tapmisel ja edasisel käitlemisel tapamajas järgmisi nõudeid:

- 1) loom tapetakse muul päeval kui teised lõikes 1 nimetatud loomad või tööpäeva lõpus viimasena;
- 2) pärast looma tapmist ruum ja seadmed puhastatakse ja desinfitseeritakse;

3) liha ladustatakse toidukõlblikust lihast eraldi ning kuumtöödeldakse selliselt, et oleks tagatud liha sisetemperatuuri hetkeline tõus vähemalt 75 °C-ni või liha sisetemperatuuri püsimine kahe minuti jooksul vähemalt 70 °C juures.

(2) Pärast lõike 1 punkti 2 kohaselt ruumide ja seadmete puhastamist ja desinfitseerimist võtab käitleja tapamajas tootmispindadelt ja seadmetelt hügieeniproovi *Salmonella* spp. kindlaks tegemiseks.

(3) Kui tootmispinnalt või seadmelt võetud hügieeniproovi tulemus on positiivne, puhastatakse ja desinfitseeritakse ruume, tootmispindu ja seadmeid, kuni kahel järjestikusel päeval võetud hügieeniproovi tulemus on *Salmonella* spp. suhtes negatiivne.

#### **§ 21. Lambal, kitsel, hobusel ja muul põllumajandusloomal salmonelloosi diagnoosimise korral kohaldatavad kitsendused**

Kui lambal, kitsel, hobusel või muul põllumajandusloomal diagnoositakse salmonelloos, kohaldab Põllumajandus- ja Toiduamet nende suhtes §-s 19 sätestatud asjakohaseid kitsendusi ning käitleja täidab sellise looma tapmisel ja edasisel käitlemisel §-s 20 sätestatud nõudeid.

#### **§ 22. *Salmonella*-positiivses linnukarjas kohaldatavad üldised kitsendused**

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet kohaldab *Salmonella*-positiivses linnukarjas järgmisi kitsendusi:

1) keelatakse kliiniliselt terve linnu karjast väljaviimine muul eesmärgil kui tapmisele saatmiseks kooskõlas toiduhügieeni käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktidega. Kliiniliselt haiget lindu tapmisele ei saadeta;

2) linnu tapmisele saatmisest teavitab järelevalveametnik tapamaja järelevalveametnikku vähemalt 24 tundi ette;

3) toidumunade tootmise eesmärgil peetava tootmiskarja linnud tapetakse või hukatakse viivitamata, noorlinnud tapetakse või hukatakse ühe kuu jooksul arvates proovi positiivse tulemuse saamise päevast;

4) lihatootmise eesmärgil peetava tootmiskarja linnud tapetakse või hukatakse hiljemalt kasvatusperioodi lõpus;

5) karjas tehakse epidemioloogiline uurimine ning vajaduse korral võetakse proove;

6) keelatakse uue linnu toomine karja;

7) loomapidamisruumis, kus on nakatunud lind, keelatakse kõrvalise isiku viibimine;

8) keelatakse haigusetekitajaga saastunud sõnniku ladustamine selle ettevõtte territooriumile, kus tegeletakse linnukasvatusega ja eelnevat sõnnik kompostitakse või kahjutustatakse nakkuse levikut välistaval viisil järelevalveametniku juhiste kohaselt lindlast piisavas kauguses.

(2) Kui *Salmonella*-positiivse linnukarja linde ei tapeta, siis nad hukatakse ning hukatud linnud kahjutustatakse ja kõrvaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33), sätestatud nõuete kohaselt järelevalveametniku kontrolli all.

(3) Loomapidaja rakendab *Salmonella*-positiivses linnukarjas järgmisi abinõusid:

1) kasutab lindude talitsemisel kaitseriietust ning ruumist lahkudes puhastab ja desinfitseerib jalanõud;

2) peseb ja desinfitseerib haigusetekitajaga kokku puutunud ning jäätmete eemaldamiseks kasutatud prügikonteineri ja veokonteineri iga kord pärast selle kasutamist;

3) peseb ja desinfitseerib pärast nakatunud linnu tapmisele või hukkamisele saatmist ja munade vedu korduvkasutatava konteineri, veokasti ja veovahendi;

4) hävitab munade veoks kasutatud pappkasti ja -resti;

5) eemaldab pärast nakatunud linnu tapmisele saatmist viivitamata lindlast sõnniku, puhastab ja peseb lindla, desinfitseerib kasutatud inventari, abiruumid ja veovahendi ning seejärel ventileerib lindla.

(4) Lõike 3 punkti 5 kohaselt puhastatud pindadelt ja seadmetelt võetakse hügieeniproov *Salmonella* spp. kindlaks tegemiseks.

(5) Kui lõike 4 kohaselt pindadelt ja seadmetelt võetud hügieeniproovi tulemus on positiivne, puhastatakse ja desinfitseeritakse pindu ja seadmeid, kuni kahel järjestikusel päeval võetud hügieeniproovi tulemus on *Salmonella* spp. suhtes negatiivne.

#### **§ 23. *Salmonella*-positiivses tootmiskarjas kohaldatavad lisakitsendused**

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet kohaldab *Salmonella*-positiivses tootmiskarjas järgmisi lisakitsendusi:

1) lindude ravi keelatakse;

2) linnud tapetakse ning lindudelt pärinev liha kuumtöödeldakse toiduhügieeni käsitlevates Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud viisil, mis tagab *Salmonella* spp. hävimise, või linnud hukatakse ning hukatud linnud kahjutustatakse ja kõrvaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt järelevalveametniku kontrolli all;

3) ettevõttes korraldatakse teiste samal territooriumil peetavate tootmiskarjade uurimine *Salmonella enteritidis*-e ja *Salmonella typhimurium*-i suhtes;

4) kui ettevõttes peetakse mitut tootmiskarja, kogutakse *Salmonella*-positiivse tootmiskarja lindude munad pärast teiste tootmiskarjade lindude munade kogumist.

(2) Loomapidaja rakendab *Salmonella*-positiivses linnukarjas järgmisi abinõusid:

1) korraldab deratisatsiooni ja uluklindude tõrje ning võtab kasutusele meetmed, et välistada koera, kassi ja uluklinnu pääs loomapidamisruumi;

2) peab arvestust *Salmonella* spp. uuringute, nakatunud linnu liikumise ja tapmisele saatmise, ruumide ja inventari puhastamise ja desinfitseerimise, saastunud sõnniku käitlemise ning linnu tapmisele saatmiseks kasutatud veovahendi puhastamise ja desinfitseerimise kohta;

3) peab *Salmonella*-positiivsest tootmiskarjast pärit toidumunade kohta arvestust, mis sisaldab vähemalt andmeid karja koodi, lindla numbri, karja vanuse ja munemiskuupäeva kohta;

4) peab töötlemisele saadetud toidumunade kohta arvestust, mis sisaldab vähemalt andmeid karja kohta, mille lindudelt toidumunad pärinevad, munemiskuupäeva, munade väljastuskuupäeva, andmeid toidumunade koguse kohta ja selle ettevõtte andmeid, kuhu munad on töötlemisele saadetud.

#### **§ 24. *Salmonella*-positiivses lindude sugukarjas kohaldatavad lisakitsendused**

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet kohaldab *Salmonella*-positiivses lindude sugukarjas järgmisi lisakitsendusi:

1) haudemunade hautamine keelatakse ning need kahjutustatakse ja kõrvaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt või kasutatakse toiduks pärast toiduhügieeni käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud töötlemist viisil, mis tagab *Salmonella* spp. hävimise;

2) linnud hukatakse või tapetakse ühe kuu jooksul arvates proovi positiivse tulemuse saamise päevast;

3) Lõike 1 punkti 2 kohaselt tapetud lindudel pärinev liha kuumtöödeldakse kooskõlas toiduhügieeni käsitlevate Euroopa õigusaktidega viisil, mis tagab *Salmonella* spp. hävimise;

4) pärast nakatunud lindude hukkamisele või tapmisele saatmist pestakse ja desinfitseeritakse lindla järelevalveametniku juhiste kohaselt ning tootmispindadel ja seadmetelt võetakse hügieeniproov *Salmonella* spp. tuvastamiseks;

5) kui karja lindudel on avastatud zoonoossed haigusetekitajad, pulloroos või kanade ja kalkunite tüüfus või kui karja lindudel on kliiniliste haigustunnustega, peatatakse linnukasvatushoones tootmistegevus kaheks nädalaks (edaspidi *profülaktiline vaheaeg*);

6) linnukasvatushoones tehakse kolm päeva enne tootmistegevuse jätkamist aerosooldesinfitseerimine.

(2) Kui lõike 1 punkti 4 kohaselt võetud hügieeniproovi tulemus on positiivne, pestakse ja desinfitseeritakse tootmispindu ja seadmeid, kuni hügieeniproovi tulemus on *Salmonella* spp. suhtes negatiivne.

(3) *Salmonella*-positiivse karja noorlinnud, keda peetakse sugu- ja tootmiskarja viimise eesmärgil, hukatakse või tapetakse ühe kuu jooksul arvates ametliku proovi positiivse tulemuse saamise päevast.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet võib lubada hukkamata jätta ja ravida komisjoni määruse (EÜ) nr 1177/2006, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2160/2003 seoses konkreetsete tõrjemeetodite kasutamise nõuetega riiklike salmonelloositõrje programmide raames (ELT L 212, 02.08.2006, lk 3–5), artikli 2 lõike 2 punktis b nimetatud linde samas määruses sätestatud nõuete kohaselt.

(5) Loomapidaja rakendab *Salmonella*-positiivses lindude sugukarjas järgmisi abinõusid:

1) korraldab deratisatsiooni ja uluklindude tõrje ning võtab kasutusele meetmed, et välistada koera, kassi ja uluklinnu pääs loomapidamisruumi;

2) peab arvestust *Salmonella* spp. uuringute, nakatunud linnu liikumise, tapmisele saatmise, ruumide ja inventari puhastamise ja desinfitseerimise, saastunud sõnniku käitlemise ning linnu tapmisele saatmiseks kasutatud veovahendi puhastamise ja desinfitseerimise kohta;

3) peab selle karja lindudel pärinevate haudemunade kohta arvestust, mis sisaldab vähemalt andmeid karja koodi, lindla numbri, karja vanuse ja munemiskuupäeva kohta;

4) peab töötlemisele või kõrvaldamisele saadetud munade kohta arvestust, mis sisaldab vähemalt andmeid selle karja kohta, mille lindudel munad pärinevad, ning andmeid munemiskuupäeva, väljastuskuupäeva ja munade koguse ning selle ettevõtte kohta, kuhu munad on töötlemisele või kõrvaldamisele saadetud.

## **§ 25. Looma- ja linnukarjas § 18 lõikes 3 nimetatud *Salmonella* spp. kindlaks tegemise korral kohaldatavad meetmed**

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet kohaldab looma- ja linnukarjas § 18 lõikes 3 nimetatud *Salmonella* spp. kindlaks tegemise korral järgmisi meetmeid:

1) selgitab välja looma- ja linnukarja epidemioloogilise olukorra, milleks võtab vajaduse korral proove ning hindab uuringute tulemuste alusel nakkusallika esinemise võimalikkust karjas;

2) selgitab välja ristsaastumise võimalikkuse karjas;

3) sea- ja veisekarja puhul võtab Põllumajandus- ja Toiduamet nakkusallika väljaselgitamiseks ühe ametliku väljaheiteproovi 5–10 looma kohta ja ametliku proovi söödast ning vajaduse korral kohustab loomapidajat haiget looma ravima.

(2) Loomapidaja kohaldab looma- ja linnukarjas § 18 lõikes 3 nimetatud *Salmonella* spp. kindlaks tegemise korral järgmisi abinõusid:

1) korraldab sea- ja veisekarja nakatunud looma eraldamise ja vajaduse korral ravi;

2) korraldab pärast nakatunud looma või linnu tapmisele saatmist loomakasvatushoone või -rajatise pesemise ja desinfitseerimise ning deratisatsiooni ja uluklindude tõrje ning võtab kasutusele abinõud, et välistada koera, kassi ja uluklinnu pääs loomapidamisruumi;

3) peab arvestust *Salmonella* spp., looma, karja ja sööda uuringute, nakatunud looma liikumise ja tapmisele saatmise, ruumide ja inventari puhastamise ja desinfitseerimise ning looma või linnu tapmisele saatmiseks kasutatud veovahendi puhastamise ja desinfitseerimise kohta;

4) peab arvestust toidumunade ja piima kohta;

5) rakendab looma- ja linnukarjas nakkusallika kõrvaldamiseks, nakkuse edasise leviku tõkestamiseks ja ristsaastumise vältimiseks ning vastavalt väljaselgitatud epidemioloogilisele olukorrale bioturvalisuse kavas ette nähtud asjakohaseid bioturvameetmeid;

6) peseb jäätmete eemaldamiseks kasutatud prügikonteineri ning loomade ja lindude veoks kasutatud veovahendi;

7) hävitab munade veoks kasutatud pappkasti ja resti;

8) puhastab ja desinfitseerib tootmispinnad ja seadmed ning võtab puhastatud pindadelt ja seadmetelt hügieeniproovi.

## **§ 26. *Salmonella*-positiivse lindude sugukarja lindudel pärinevate haudemunade ning ühepäevaste tibude edasisel käitlemisel haudejaamas kohaldatavad kitsendused**

Põllumajandus- ja Toiduamet kohaldab haudejaamas *Salmonella*-positiivse sugukarja lindudel pärinevate haudemunade ning ühepäevaste tibude edasisele käitlemisele järgmisi kitsendusi:

1) haudejaama saadetud haudemunad kahjutustatakse ja kõrvaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt või neid töödeldakse kooskõlas toiduhügieeni käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktidega viisil, mis tagab *Salmonella* spp. hävimise;

2) haudes olevad munad kahjutustatakse ning kõrvaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt järelevalveametniku kontrolli all;

3) haudejaamas koorunud ühepäevased tibud hukatakse kohe ning kahjutustatakse ja kõrvaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt.

## **§ 27. *Salmonella*-positiivse linnukarja lindude tapmisel ja edasisel käitlemisel kohaldatavad abinõud**

(1) Käitleja kohaldab *Salmonella*-positiivse linnukarja lindude tapmisel ja edasisel käitlemisel järgmisi abinõusid:

1) linnud tapetakse muul päeval kui teised lõikes 1 nimetatud linnud või tööpäeva lõpus viimasena;

- 2) linnud tapetakse sellisel viisil, et *Salmonella* spp. levik oleks minimaalne;
- 3) liha ladustatakse toidukõlblikust lihast eraldi ning kuumtöödeldakse selliselt, et oleks tagatud liha sisetemperatuuri hetkeline tõus vähemalt 75 °C-ni või liha sisetemperatuuri püsimine kahe minuti jooksul vähemalt 70 °C juures;
- 4) pärast ruumide ja seadmete puhastamist ja desinfitseerimist võetakse tapamajas tootmispindadelt ja seadmetelt hügieeniproov *Salmonella* spp. kindlaks tegemiseks.

(2) Kui tootmispinnalt või seadmelt võetud hügieeniproovi tulemus on positiivne, puhastatakse ja desinfitseeritakse ruume, tootmispindu ja seadmeid, kuni kahel järjestikusel päeval võetud hügieeniproovi tulemus on *Salmonella* spp. suhtes negatiivne.

#### **§ 28. *Salmonella*-positiivse linnukarja lindudelt pärinevate toidumunade edasine käitlemine**

(1) *Salmonella*-positiivse linnukarja lindudelt pärinevaid toidumune võib turustada toiduks, kui neid töödeldakse kooskõlas toiduhügieeni käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktidega viisil, mis tagab *Salmonella* spp. hävimise. Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab toidumunade töötlemise vajadusest munade edasist käitlejat.

(2) *Salmonella*-positiivse linnukarja lindudelt pärinevad toidumunad saadetakse töötlemisele teise linnukarja lindudelt pärinevatest munadest eraldi konteineris või kastis ning need märgistatakse komisjoni määruses (EÜ) nr 589/2008, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad munade turustusnormide kohta (ELT L 163, 24.06.2008, lk 6–23), sätestatud nõuete kohaselt.

(3) *Salmonella*-positiivse linnukarja lindudelt pärinevad toidumunad ning teadmata tervisliku staatusega linnukarja lindudelt pärinevad toidumunad, mida ei töödelda lõigete 1 ja 2 kohaselt, märgistatakse Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud nõuete kohaselt ning kahjutustatakse ja kõrvaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt järelevalveametniku kontrolli all.

(4) Käitleja peab lõikes 1 nimetatud linnukarja lindudelt pärinevate toidumunade kohta arvestust, mis sisaldab vähemalt andmeid ettevõtte kohta, millest toidumunad pärinevad, ning andmeid toidumunade koguse, töötlemiskuupäeva ja -režiimi kohta.

#### **§ 29. Haudejaamas salmonelloositekitaja ja zoonoosse haiguseteketaja kindlaks tegemise korral kohaldatavad kitsendused**

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet kohaldab haudejaamas salmonelloositekitaja või zoonoosse haiguseteketaja kindlaks tegemise korral järgmisi kitsendusi:

- 1) haudejaamas tehakse epidemioloogiline uurimine, mille käigus selgitatakse välja nakkusallikas ja nakkuse leviku teed, salmonelloositekitaja ja zoonoosse haiguseteketaja esinemine sugukarjas, kari, mille linnult haudemuna pärineb, samal perioodil haudejaamas koorunud ja sealt välja saadetud tibude sihtkoht ning haudemasin, milles hautati nakatunud haudemuna;
- 2) selgitatakse välja kõik haudemasinad, milles on veel sama linnukarja nakatunud lindudelt pärinevaid haudemune;
- 3) 24 tundi pärast haudejaama desinfitseerimist võetakse haudejaamas tootmispindadelt, seadmetelt ja inventarilt hügieeniproov *Salmonella* spp. kindlaks tegemiseks.

(2) Käitleja kohaldab lõikes 1 nimetatud haudejaamas viivitamata järgmisi abinõusid:

- 1) haudemunade hautamine katkestatakse, haudemasin tühjendatakse ning munad kahjutustatakse ja kõrvaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt järelevalveametniku kontrolli all;
- 2) haudejaama ruumid, seadmed ja inventar puhastatakse, pestakse ja desinfitseeritakse.

(3) Kui lõike 1 punkti 3 kohaselt võetud hügieeniproovi tulemus on positiivne, tuleb käitlejal tootmispindu, seadmeid ja inventari puhastada, pesta ja desinfitseerida, kuni kahel järjestikusel päeval võetud hügieeniproovi tulemus on *Salmonella* spp. suhtes negatiivne.

(4) Pärast lõikes 3 nimetatud negatiivse tulemuse saamist tehakse haudejaamas kahenädalane profülaktiline vaheaeg.

(5) Vähemalt kolm päeva enne uute haudemunade haudejaama toomist pärast profülaktilist vaheaega tehakse haudejaamas aerosooldesinfitseerimine.

(6) Põllumajandus- ja Toiduamet võib haudejaamas lubada jätkata tootmistegevust ilma profülaktilise vaheajata, kui haudejaamas on kasutusel haudesüsteem, mille puhul pannakse haudemunad haudemasinasse korraka sisse ja võetakse sealt korraka välja, või alternatiivne haudesüsteem, mille puhul ühes haudemasinas hautatakse ainult ühe sugukarja lindudelt pärinevaid mune. Selgitatakse välja kõik haudemasinad, milles on veel sama sugukarja nakatunud lindudelt pärinevaid haudemune. Selline haudemasin tühjendatakse ning haudemunad kõrvaldatakse. Haudesaal ja haudemasinad puhastatakse, pestakse ja desinfitseeritakse.

#### **§ 30. Tapamajas, lihalõikusettevõttes ja muus ettevõttes, kus tegeletakse loomsete saaduste käitlemisega toiduks, *Salmonella* spp. kindlaks tegemise korral kohaldatavad abinõud**

(1) Tapamajas looma lümfisõlmedes *Salmonella* spp. kindlaks tegemise korral korraldab Põllumajandus- ja Toiduamet looma päritoluettevõttes epidemioloogilise uurimise eesmärgiga selgitada välja võimalikud nakkusallikad ja nakkuse leviku teed.

(2) Tapamajas, lihalõikusettevõttes või muus ettevõttes, kus tegeletakse loomsete saaduste käitlemisega toiduks, võetud ametlikus proovis *Salmonella* spp. kindlaks tegemisel teavitab järelevalveametnik käitlejat.

(3) Käitleja teavitab käitleja proovis *Salmonella* spp. kindlaks tegemisest Põllumajandus- ja Toiduametit kolme tööpäeva jooksul *Salmonella* spp. avastamisest arvates.

(4) Käitleja selgitab välja nakkusallika ja nakkuse leviku tee ning rakendab meetmeid tootmistegevuses hügieeninõuete parandamiseks ja rakendatud meetmete tõhususe kontrollimiseks.

(5) Käitleja rakendab asjakohaseid meetmeid ruumide, seadmete ja inventari pesemisel ning desinfitseerimisel.

(6) Pärast ettevõtte puhastamist ja desinfitseerimist võtab käitleja tootmispindadelt, seadmetelt ja inventarilt hügieeniproovi *Salmonella* spp. kindlaks tegemiseks.

(7) Kui lõike 6 kohaselt võetud hügieeniproovi tulemus on positiivne, puhastatakse ja desinfitseeritakse ruume, tootmispindu, seadmeid ja inventari, kuni hügieeniproovi tulemus on *Salmonella* spp. suhtes negatiivne.

(8) Käitleja teavitab järelevalveasutust rakendatud meetmetest ja proovide tulemustest kirjalikult.

**§ 31. Sööda käitleja ettevõttes ning loomakasvatushoones ja -rajatises *Salmonella* spp. kindlaks tegemise korral kohaldatavad kitsendused**

(1) Ettevõttes, kus tegeletakse sööda tootmise, töötlemise, vahendamise, vedamise või ladustamisega müügi eesmärgil, ning loomakasvatushoones ja -rajatises, kus loomapidaja käitleb sööta oma loomadele söötmiseks, samuti loomakasvatushoones või -rajatises, kus loomade söötmiseks on kasutatud sööta, mis on saastunud salmonelloositekitajaga, *Salmonella* spp. kindlaks tegemise korral kohaldab Põllumajandus- ja Toiduamet järgmisi kitsendusi:

- 1) selgitatakse välja nakkusallikas, nakkuse leviku ulatus ja leviku teed;
- 2) nakkusallika väljaselgitamiseks võetakse proov asjakohasest söödast;
- 3) keelatakse nakatunud söödapartii kasutamine söödaks;
- 4) saastunud ruum ja seadmed puhastatakse ja desinfitseeritakse Põllumajandus- ja Toiduameti juhiste kohaselt;
- 5) pärast desinfektsiooni võetakse ruumist või tootmispindadelt hügieeniproov puhtuse ja desinfektsioonitoimingute tõhususe kontrollimiseks.

(2) Lõike 1 punktis 3 nimetatud sööta võib loomale anda, kui seda on töödeldud ja kui pärast töötlemist võetud proovi tulemuse kohaselt on sööt nõuetekohane.

(3) Käitleja kohaldab lõikes 1 nimetatud ettevõttes järgmisi abinõusid:

- 1) salmonelloositekitajaga saastunud söödapartiid töödeldakse viisil, mis tagab *Salmonella* spp. hävimise;
- 2) salmonelloositekitajaga saastunud söödapartiiga kokku puutunud ruum, seadmed, veo- ja töövahendid puhastatakse ja desinfitseeritakse;
- 3) käitlemisruumis tehakse deratisatsioon ja uluklindude tõrje;
- 4) kui lõike 1 punkti 5 kohaselt tootmispinnalt või ruumist võetud hügieeniproovi tulemus on positiivne, puhastatakse ja desinfitseeritakse pindu ja ruume, kuni hügieeniproovi tulemus on *Salmonella* spp. suhtes negatiivne.

**§ 32. Kitsenduste lõpetamine**

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet lõpetab kitsendused, kui asjakohaste proovide tulemused on negatiivsed.

(2) Paragrahvis 29 sätestatud kitsendused lõpetatakse, kui sama paragrahvi lõike 5 kohaselt tehtud aerosooldesinfitseerimisest on möödunud vähemalt kolm päeva.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab kitsenduste lõpetamisest loomapidajat ja ettevõtjat kirjalikult.

**4. peatükk  
Rakendussätted**

**§ 33. Määruse jõustumine**

Määrus jõustub 1. detsembril 2021. a.